

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2020_2021

Anul de studiu III / Semestrul II

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă și Muzică Religioasă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență (2018-2022)
1.6. Programul de studii/calificarea*	Teologie Pastorală Ortodoxă / COR 263 - Specialiști în domeniul social și religios; 231, 232, 233, 234 - profesori în învățământul primar, gimnazial, secundar și universitar

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Morală creștină (II)			2.2. Cod disciplină	TP 304		
2.3. Titularul activității de curs	pr. lect. univ. dr. Oliviu-Petru Botoi						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator							
2.5. Anul de studiu	3	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					7
Examinări					9
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	58
3.9 Total ore pe semestru	42
3.10 Numărul de credite**	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	TP 101; TP 102; TP 103; TP 104; TP 105; TP 106; TP 201; TP 202; TP 203; TP 204; TP 205; TP 206;
4.2. de competențe	Nu este cazul.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Ecran de proiecție, videoproiector, lap-top, flipchart, sistem audio
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu tablă

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și utilizarea termenilor de „datorie morală” și „dreptul omului”; • Cunoașterea drepturilor fundamentale ale omului: dreptul la viață, libertatea, egalitatea, fraternitatea, dreptatea, dreptul la muncă; • Cunoașterea noțiunii de conștiință morală: realitatea conștiinței morale – fundamente biblice, conținutul și funcțiile conștiinței morale, valoarea și educarea acesteia; • Cunoaște și înțelege conceptul teologic de persoană umană; • Cunoașterea și aprofundarea noțiunilor de persoană și personalitate morală, precum și a mijloacelor de formare morală; • Cunoașterea și aprofundarea noțiunii de virtute în lumina moralei creștine: natura virtuții și izvoarele ei, unitatea virtuții și felurile ei, caracteristicile și valoarea virtuții creștine; • Cunoașterea și aplicarea practică a virtuților morale; • Cunoașterea și înțelegerea conceptelor de „păcat” și de „patimă” și a sensului lor moral-religios; • Cunoaște fizionomia spiritual-morală al creștinului autentic.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea regulilor de muncă organizată și eficientă, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; • Culege informații din mediul teologic românesc și străin, adaptând și aplicând aceste valori metodei de predare și conținutului predării.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea cunoștințelor generale privitoare la datoria morală și drepturile fundamentale ale omului; • Cunoașterea temeinică a noțiunilor de conștiință morală, persoană umană, virtute creștină, păcat și patimă; • Recunoașterea realității că Hristos este Omul central Care polarizează la Sine pe toți, ca Bine moral desăvârșit; • Dezvoltarea capacităților de cunoaștere a fizionomiei spiritual-morale a creștinului autentic; • Familiarizarea cu aspectele practice și consecințe nefaste ale păcatului și patimilor;
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoaște și poate aplica conceptul de datorie morală și drept moral al omului; • Definește, cunoaște și explică rostul drepturilor fundamentale ale omului; • Cunoaște conținutul, funcțiunile și lucrarea conștiinței morale; • Cunoaște și poate face diferența între persoană umană și personalitate morală; • Cunoaște și aplică mijloacele formării morale; • Cunoașterea procesului de punere în practică a virtuților creștine; • Cunoașterea rolului Tainei Sfântului Botez în procesul de înnoire a chipului divin în om.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1-2. Datoria morală și dreptul omului Noțiuni generale despre datoria morală și dreptul natural; Persoana purtătoare de drepturi; Drepturile fundamentale ale omului: dreptul la viață, libertatea, egalitatea, fraternitatea, dreptatea, dreptul la muncă.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	ore fizice
3-4. Conștiința morală Realitatea conștiinței morale; Conținutul, funcțiunile și lucrarea conștiinței morale; Valoarea conștiinței morale și educarea ei.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	4 ore fizice
5. Personalitatea morală după învățătura creștină ortodoxă Persoana și personalitatea morală; Personalitatea morală creștină; Purificarea și spiritualizarea; Mijloacele formării morale.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice

6-7. Virtutea în lumina moralei creștine (I) Virtutea creștină în general; Natura virtuții și izvoarele ei.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprintate	4 ore fizice
8-9. Virtutea în lumina moralei creștine (II) Unitatea virtuții creștine și felurile ei: virtuțile teologice, virtuțile cardinale; Caracteristicile și valoarea virtuții creștine.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprintate	4 ore fizice
10-11. Păcatul și sensul său moral-religios (I) Păcatul: natura și posibilitatea lui; Cauzele care duc la săvârșirea păcatului.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprintate	4 ore fizice
12-13. Păcatul și sensul său moral-religios (II) Procesul psihologic al nașterii și dezvoltării păcatului; Felurile păcatelor; Patimile sau viciile.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprintate	4 ore fizice
14. Chipul lui Hristos în ființa și viața morală a creștinului Hristos – Om central Care polarizează la Sine pe toți; Botezul și lucrarea lui de înnoire a chipului divin în om; Fizionomia spiritual-morală a creștinului autentic.	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprintate	2 ore fizice
Bibliografie		
<ul style="list-style-type: none"> • † IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei, <i>Chipul lui Hristos în viața morală a creștinului</i>, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2001; • BUCHIU, Pr. Drd. Ștefan, „Conștiința morală în viața creștinului”, în <i>Biserica Ortodoxă Română</i>, nr. 1-2/1982; • CABASILA, Nicolaë, <i>Despre viața în Hristos</i>, București, EIBMBOR, 2001; • Bulacu, Pr. Mihai, „Sârguința în trăirea virtuților”, în <i>Glasul Bisericii</i>, nr. 1-3/1993; • FLOREA, Petroniu, Episcop-vicar, <i>Virtuțile la Părinții filocalici</i>, Oradea, Edit. Universității din Oradea, 2001; • HIEROTHEOS, Mitropolit de Nafpaktos, <i>Persoana în tradiția ortodoxă</i>, Bacău, Edit. Bunavestire, 2002; • ILOAIE, Arhid. Ștefan, „Conștiința, temei al responsabilității morale”, în <i>Studia Universitatis Babeș Bolyai, „Theologia Orthodoxa”</i>, Special Issue, 2002; • LARCHET, Jean-Claude, <i>Terapeutica bolilor spirituale</i>, București, Edit. Sophia, 2001; • LOSSKY, Vladimir, <i>După chipul și asemănarea lui Dumnezeu</i>, București, Edit. Humanitas, 1998; • MANOLACHE, Anca, <i>Sfintele Taine în viața Bisericii</i>, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2004; • MLADIN, Arhim. Dr. Nicolae, „Personalitatea morală creștină”, în <i>Mitropolia Ardealului</i>, nr. 3/1966; • MONTGOMERY, John-Warwick, <i>Drepturile omului și demnitatea umană</i>, Oradea, Edit. Cartea Creștină, 2004; • NOICA, Ierom. Rafail, <i>Cultura Duhului</i>, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2016; • STĂNILOAE, Pr. Prof. Dr. Dumitru, <i>Ascetica și Mistica Ortodoxă</i>, Alba Iulia, Edit. Deisis, 1993; • Alte studii recomandate pe parcurs. Alte lucrări recomandate pe parcursul semestrului. 		
a. Seminar-laborator		
1. Părinții și scriitorii duhovnicești	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
2. Rugăciunea: trepte și modele	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
3. Conștiința dogmatico-martirică a Bisericii	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
4. Caracterul teologic și comunitar al rugăciunii	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
5. Sfintele Taine ca mijloace de mântuire	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
6. Teologia simbolică și teologia negativă	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
7. Isihasmul ca teologie a întâlnirii omului cu Dumnezeu	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
8. Paternitate și filiație în Răsăritul creștin	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
9. Paternitate și filiație în Apusul creștin	Expunere, analize, dezbateri	1 oră

10. Antropologia hristologică	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
11. Dimensiunea socială a omului	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
12. Spiritualizarea trupului	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
13. Icoana, fereastră spre absolut	Expunere, analize, dezbateri	1 oră
14. Sensul duhovnicesc al existenței	Expunere, analize, dezbateri	1 oră

Bibliografie

- *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, 2018.
- *** Colecția „Părinți și scriitori bisericești”, București, EIBMBOR.
- *** *Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care ne arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*. Vol. I-XII. Traducere de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu-București, 1946-1992 și reeditările.
- BOUYER, Louis, *Histoire de la spiritualité chrétienne*, Paris, 1960.
- IDEM, *Introduction a la vie spirituelle. Precis de théologie ascétique et mystique*, Paris, 1960.
- IDEM, *La spiritualité du Nouveau Testament et des Pères*, Paris, 1966.
- VILLER, Marcel, *La spiritualité des premiers siècles chrétiens*, Paris, 1930.
- GUILLAUMONT, Antoine, *Etudes sur la spiritualité de l'Orient chrétien*, collection „Spiritualité orientale”, no. 66, Abaye de Bellenfontaine, 1996.
- IDEM, *La spiritualité médiévale*, Paris, Aubier, 1983.
- CRAINIC, Nichifor, *Sfințenia-Împlinirea umanului* (Curs de teologie mistică), Ediție îngrijită de Ierod. Teodosie Paraschiv, Iași, Edit. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993.
- IDEM, *Cursurile de mistică. I. Teologie mistică II. Mistică germană*, studiu introductiv și ediție de diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Edit. Deisis, 2010.
- STĂNILOAE, Preot Profesor Dr. Dumitru, *Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistica*, București, EIBMBOR, 1992.
- MLADIN, Nicolae, *Prelegeri de mistică ortodoxă*, Târgu-Mureș, Editura Veritas, 1996.
- SAVIN, Ioan Gh., *Mistica și ascetica ortodoxă*, Sibiu, 1996.
- COSMA, Preot Prof. univ. dr. Sorin, *Ascetica*, Timișoara, Editura Marineasa, 2003.
- LOUTH, Andrew, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, traducere: Elisabeta Voichița Sita, Editura Deisis, Sibiu, 2002.
- LOSSKY, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*. Traducere, studiu introductiv și note Pr. Vasile Răducă, s.l, Editura Anastasia, s.a.
- SPIDLIK, Tomas, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. I. Manual sistematic*. Traducere și prezentare: diac. Ioan I. Ică jr., Cuvânt înainte: P. Marko I. Rupnik S.J., Editura Deisis, Sibiu, 1997.
- IDEM, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. II. Rugăciunea*. Traducere: diac. Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1998.
- IDEM, *Spiritualitatea Răsăritului Ortodox. III. Monahismul*. Traducere: diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Editura Deisis, 2000.
- MEYENDORFF, John, *Sfântul Grigorie Palama și mistica ortodoxă*. Traducere de Angela Pagu, București, Editura Enciclopedică, 1995.
- ARSENIIEV, Nicolae, *Mistica și Biserica ortodoxă*. Traducere: Remus Rus, București, Editura Iri, 1994.
- EVDOCHIMOV, Paul, *Vârstele vieții spirituale*. Cuvânt înainte și traducere Pr. Prof. Ion Buga, București, Christiana, 1993.
- ICĂ jr., Diac. Ioan I. „Teologie și teologi după Sf. Grigorie de Nazianz”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 7/1989.
- IDEM, „Sfântul Maxim Mărturisitorul despre iubirea agapică”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 7/1988.
- IDEM, „Teologie și spiritualitate la Sf. Simeon Noul Teolog”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 3/1997.
- IDEM, „Morală și spiritualitatea ortodoxă în viziunea Sfântului Grigorie Palama”, în *Revista Teologică*, nr. 3/1994.
- STAN, Pr. lect. dr. Nicolae Răzvan, „Ascetica și Mistica creștină în formarea teologică și în viața preotului și a credinciosului”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8/2004.
- IDEM, „Asceza - cale spre îndumnezeire”, în *Teologia*, Revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, nr. 2/2005.
- IDEM, „Teologia - Taina cunoașterii lui Dumnezeu prin trăirea ascetică, experiența eclezială și aprofundarea adevărilor doctrinare”, în vol. *Revelație, Dogmă și Spiritualitate în Perspectiva Misiunii Bisericii*. Al III-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică Ortodoxă, Cluj-Napoca, 25-26 mai 2010, ediție îngrijită de: Pr. Prof. Dr. Valer Bel și Pr. Asist. Dr. Cristian Sonea, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.

15. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoaște drepturile fundamentale ale omului și distinge datoria morală de acestea. Cunoaște noțiunea de „conștiință morală” și înțelege rolul ei moral în viața omului. Cunoaște și distinge conceptul de „individ” de cel de „persoană” și „personalitate morală”.

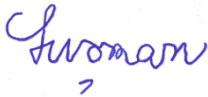
i

16. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student	80%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs	Implicare în dezbateri și prezentarea unor puncte de vedere teologice	10%
	Activitate la seminar	Elaborarea și prezentarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	10%

10.6 Standard minim de performanță:

Pentru nota 5 (cinci): Enumeră drepturile fundamentale ale omului. Definește conștiința morală. Cunoaște virtuțile teologice. Cunoaște virtuțile cardinale. Definește păcatul și patima.

Data completării	Titular de curs	Titular de seminar
28.08.2020	pr. lect. univ. dr. Oliviu-Petru Botoi	pr. lect. univ. dr. Oliviu-Petru Botoi
Data avizării în departament	Semnătura titular de curs	Semnătura titular de seminar
21.09.2020		
Director de departament		
		
pr. lect. univ. dr. Dragoș Ioan Șuşman		